

АЛАБУГА МУНИЦИПАЛЬ
РАЙОНЫ ЯКОВЛЕВО АВЫЛ
ЖИРЛЕГЕ СОВЕТЫ
ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
АЛАБУГА МУНИЦИПАЛЬ
РАЙОННАРЫ ЯКОВЛЕВО АВЫЛ
ЖИРЛЕГЕ КИНӘШЛӘР

Яковлево КАРАР карары

2019 елның ноябрे № 184 « 28» ноябрे

Татарстан Республикасы Алабуга муниципаль районы Яковлево авыл жирлеге составына керүче торак пунктларда гражданнар җыенын әзерләү һәм үткәрү тәртибе турындагы нигезләмәне раслау хакында

«Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 25.1 статьясын, «Татарстан Республикасында жирле үзидарә турында» 2004 елның 28 июлендәге 45-ЗРТ номерлы Татарстан Республикасы Законын һәм Татарстан Республикасы Алабуга муниципаль районының Яковлево авыл жирлеге муниципаль берәмлеге Уставының 22 статьясын, Татарстан Республикасы Алабуга муниципаль районының Яковлево авыл жирлеге советын гамәлгә ашыру максатларында

Карап:

Татарстан Республикасы Алабуга муниципаль районы Яковлево авыл жирлеге составына керүче торак пунктларда гражданнар җыенын әзерләү һәм үткәрү тәртибе турындагы нигезләмәне раслау хакында

2. Әлеге карап рәсми басылып чыгарга тиеш.
3. Әлеге каарның үтәлешен контролльдә тотам.

Рәис О. В. Козырева

Күшымта № 1
Яковлевский Советы каарына карата
Алабуга авыл жирлеге
муниципаль район башлыгы
ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
2019 елның 28 " ноябрь, № 184

Әзерлек һәм үткәрү тәртибе турында нигезләмә
кергән торак пунктларда гражданнар жыене
Яковлево авыл жирлеге составына
Татарстан Республикасы Алабуга муниципаль районы

Әлеге нигезләмә Татарстан Республикасы Алабуга муниципаль районы Яковлево авыл жирлеге составына керүче торак пунктларда гражданнар жыенең әзерләү һәм уздыру тәртибе турында (алга таба – нигезләмә) 06.10.2003 ел, № 131-ФЗ Федераль законның 25.1 статьясы, «Татарстан Республикасында жирле үзидарә турында» 2004 елның 28 июлендәге 45-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы һәм Татарстан Республикасы Алабуга муниципаль районының Яковлево авыл жирлеге муниципаль берәмлеге Уставының 22 статьясы нигезендә эшләнде.

1. Гомуми нигезләмәләр

- 1.1. Халық жыене гомуми, тигез һәм турыдан-туры ихтыяр белдерү нигезендә үткәрелә.
- 1.2. Гражданнар жыенында торак пунктта яшәүчеләр, дайми яки нигездә аның территориясендә яшәүчеләр, яшәү урыны буенча әлеге торак пунктта теркәлгән һәм сайлау хокукуна ия кешеләр катнаша ала.
- 1.3. Гражданнар жыенында катнашу ирекле һәм ирекле.
- 1.4. Гражданнар жыенда шәхсән үзе катнаша һәм аларның һәркайсы бер тавышка ия.
- 1.5. Халық жыене халық тарафыннан жирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итү максатыннан үткәрелә.
- 1.6. Әгәр торак пунктта әлеге торак пунктта сайлау хокукуна ия кешеләрнең яртысыннан артығы бер үк вакытта бергә булу мөмкинлеге булмаса, Устав нигезендә гражданнар жыене этаплап уздырыла.

Гражданнар жыене вәкаләтләре

- 1.7. Гражданнар жыене түбәндәге мәсьәләләр буенча үткәрелергә мөмкин:

күрсәтелгән торак пункт составына башка жирлек (муниципаль район) территориясенә көртә торган жирлек (муниципаль район) чикләрен үзгәртү мәсьәләсе буенча торак пунктта (әлеге торак пункт составына керә) күрсәтелгән торак пункт территориясен башка жирлек (муниципаль район) территориясенә көртүне үз эченә алган жирлек (муниципаль район) чикләрен үзгәртү мәсьәләсе буенча);

авыл жирлеге составына көрүче торак пунктта әлеге торак пункт территориясендә үзара салым акчаларын көртү һәм куллану мәсьәләсе буенча;

авыл торак пунктында авыл жирлеге старостасы кандидатурасын тәкъдим итү, шулай ук авыл жирлеге старостасы вәкаләтләрен вакытынан алда туктату мәсьәләсе буенча фикер алышу булды;

авыл торак пунктында гражданнар жыены шулай ук муниципаль хезмәт түрында Россия Федерациясе законнарында каралган очракларда муниципаль хезмәт вазыйфасын биләүгә конкурс үткәргәндә конкурс комиссиясе составына кандидатуралар тәкъдим итү максатларында үткәрелергә мөмкин.

Гражданнар жыенын матди һәм оештыру яғыннан тәэмин итү

- 1.8. Жыен муниципаль берәмлек башлыгы тарафыннан тәэмин ителә.
- 1.9. Жыенга әзерлек һәм аны үткәрү белән бәйле чыгымнар муниципаль берәмлек бюджеты хисабына башкарыла.

2. Гражданнар жыенын чакыру тәртибе

Халык жыены үткәрү инициативасы

2.1. Халык жыенын үткәрү инициативасы-торак пунктта:

муниципаль берәмлек башлыгы;

- сайлау хокукуна ия булган, гражданнар жыенында катнашу хокукуна ия булган 10 кешедән дә ким булмаган торак пунктта яшәүчеләр (ягъни Россия Федерациясенең эшкә сәләтле гражданнары, даими яки күбесенчә торак пункт территориясендә яшәүче, яшәү урыны буенча бу торак пунктта теркәлгән, 18 яшькә житкән чит ил гражданнары, шулай ук торак пункт территориясендә даими яисә күбесенчә яшәүче һәм жирле үзидарәне гамәлгә ашырганда Россия Федерациясенең халыкара килешүләре һәм федераль законнар нигезендә хокукка ия булган чит ил гражданнары.

2.2. Торак пунктта яшәүчеләрнең инициативасы язылу кәгазе (1 нче күшымта) яисә инициатив төркем жыелышының беркетмәсе рәвешендә рәсмиләштерелергә тиеш, анда жыен үткәрү инициативасын күрсәту түрында Карап кабул ителде, аларда күрсәтелгән булырга тиеш:

гражданнар жыенына чыгарыла торган мәсьәләләр;

гражданнар жыенын үткәрүнен тәкъдим ителгән вакыты;

гражданнар жыеннын чакыру турындагы инициативаны хуплаучы һәр гражданинның паспорт сериясе һәм номеры, яшәү урыны, аның имzasы һәм имзасын керту датасы.

2.3. Жыенны үткәрү инициативасын хуплау өчен жыелырга тиешле имзалар саны сайлау хокукуна ия булган, дайми яки нигездә яшәүче, торак пункт территорииясендә яшәү урыны буенча теркәлгән гражданнар саныннан 5 процент тәшкіл итә, ләкин 10 имза була алмый.

2.4. Язылу кәгазьләре имзалар жыючы зат тарафыннан таныклана, таныклау датасын, фамилиясен, атасының исемен, туган датасын, паспорт номерын һәм сериясен, яшәү урынын күрсәтеп, муниципаль берәмлек башлыгына жибәрелә.

Гражданнар жыеннын үткәрү турында Карап кабул итү тәртибе

2.5. Инициатив төркем тарафыннан чакырыла торган гражданнар жыены муниципаль берәмлекнең вәкиллекле органы каары белән (2 нче күшымта), э муниципаль берәмлек башлыгы инициативасы белән – муниципаль берәмлек башлыгы каары белән (3 нче күшымта) барлык кирәклө документлар кергән көннән 30 көн эчендә билгеләнә.

2.6. Муниципаль берәмлек башлыгы яисә муниципаль берәмлекнең вәкиллекле органы аның максатка ярашлы булмавы сәбәпләре буенча гражданнар жыеннын үткәрүдән баш тартырга хокуклы түгел.

2.7. Гражданнар жыеннына чыгарылган мәсьәлә (гражданнар жыены этаплары) Россия Федерациясе законнарына һәм Татарстан Республикасы законнарына каршы килмәскә тиеш. Халық жыенны мәсьәләсе аны күп итеп анлату мөмкинлегеннән чыгып эшләнергә тиеш, ягъни ана бары тик бертөсле жавап кына бирергә мөмкин булыр иде.

2.8. Гражданнар жыеннын билгеләү, аны күчерү турындагы каарны рәсми бастырып чыгару (халыкка житкерү) тәртибе муниципаль берәмлек уставы белән билгеләнә һәм муниципаль хокукий актларны бастырып чыгару (халыкка житкерү) өчен муниципаль берәмлек уставында каалган тәртиптә басылып чыга (халыкка житкерелә).

Муниципаль берәмлек башлыгы каарында яисә муниципаль берәмлекнең вәкиллекле органы каарында гражданнар жыеннын үткәрү турында күрсәтелә: халық жыеннына чыгарыла торган мәсьәлә; гражданнар жыеннын уздыру вакыты һәм урыны турында мәгълүмат; жыенны оештыручи - муниципаль берәмлек органының структур бүлекчәсе турында мәгълүмат.

2.9. Алабуга муниципаль районы Яковлево авыл жирлеге башкарма комитеты (алга таба-Башкарма комитет) муниципаль берәмлек башлыгының гражданнар жыеннын үткәрү турындагы каары яисә муниципаль берәмлекнең

вәкиллекле органы каары нигезендә сайлау хокуқына ия булган торак пунктта яшәүчеләр исемлекләрен төзи; гражданнар жыенның мәгълүмати материаллар әзерли; муниципаль берәмлек халкына массакүләм мәгълүмат чараларында һәм гражданнар жыены турында башка ысууллар белән хәбәр итә (4 нче күшымта).

Башкарма комитет гражданнар жыенны үткәру өчен биналар бирергә тиеш.

2.9.1. Гражданнар жыены барышында торак пунктта яшәүчеләрнең исемлеген бүлү һәм халық жыенны үткәру датасын билгеләү территориаль, вакытлы билгеләр, шулай ук башка очракларда мөмкин.

2.9.2. Торак пунктта яшәүчеләрнең исемлеген бүлү тәртибе гражданнар жыенны билгеләү турында муниципаль актта күрсәтелә (5,6 нчы күшымталар).

2.9.3. Торак пунктта яшәүчеләр халық жыены (гражданнар жыены этаплары) вакыты һәм урыны турында алдан ук хәбәр ителә. Гражданнар жыенны (гражданнар жыены этапларын) билгеләү турында каар, гражданнар жыенны (гражданнар жыены этапларын) үткәру вакыты һәм урыны гражданнар жыенны (гражданнар жыены этапларын) үткәрелгән датага кадәр 5 көннән дә соңга калмыйча басылып чыгарга тиеш. Гражданнар Жыенның этапларын үткәру вакыты һәм урыны бер каарда яисә халық жыенны билгеләү турында каарда күрсәтелә.

2.9.4. Халық жыенны этаплап уздырган очракта, жыен этаплап уздырыла, гражданнар жыенны үткәру турында Карап кабул ителгән көннән бер айдан да артмый. Халық жыенны этапларын күчергәндә, гражданнар жыенны 3 көннән дә соңга калмыйча күчерү турында каар жыенны уздыру билгеләнгән датага кадәр һәм бер ай вакыт эчендә закон нигезендә жыен үткәрелергә тиеш булган датага кадәр кабул ителергә тиеш.

2.9.5. Гражданнар жыеннына 3 көннән дә соңга калмыйча, муниципаль берәмлек органының структур бүлекчәсендә гражданнар жыенны каарына чыгарыла торган материаллар белән танышырга хокуклы. әлеге нигезләмә, шулай ук алырга, аларның күчermәләре.

2.10. Гражданнар жыен турындагы Нигезләмә нигезендә, халық жыенны үткәру датасы сонрак вакытка күчерелергә мөмкин. Халық жыенны уздыру датасын 3 көннән дә соңга калмыйча күчерү турында Карап кабул ителергә тиеш.

3. Гражданнар жыенны үткәру тәртибе

3.1. Жыенга килгән гражданнар торак пунктта яшәүчеләр исемлегенә кертелгән һәм сайлау хокуқына ия булган затларны теркәү өчен муниципаль берәмлек башлыгы вәкаләтле зат тарафыннан теркәлә. Исемлектә гражданның

фамилиясе, исеме, атасының исеме, туган елы, яшәү урыны, паспорт сериясе һәм номеры күрсәтелә.

3.2. Жыенда катнашырга теләк белдергән башка гражданнар, жыенда тикшерелә торган мәсьәләләрне хәл итү эшчәнлекләре, матбуғат һәм башка массакүләм мәгълүмат чаралары вәкилләре катнашында да хәлиткеч тавыш бирү хокуқыннан башка мөмкин.

3.3. Сайлау хокуқына ия торак пунктта яшәүчеләр исемлегендә төгәлсезлекләр ачыкланган очракта, торак пунктта яшәүче кеше әлеге муниципаль берәмlek башлыгы тарафыннан Граждан шәхесен раслаучы документ (Россия Федерациясе гражданы паспорты, хәрби билет, чит ил гражданы паспорты, Россия Федерациясендә яшәүгә рөхсәт, Россия Федерациясендә вакытлыча яшәүгә рөхсәт h. б.) булганда теркәлә һәм жыенда катнашу рөхсәт ителә.)

3.4. Гражданнар жыене анда сайлау хокуқына ия булган торак пунктта яшәүчеләрнең яртысыннан артыгы катнашуга хокуклы. Кворум булмаганда, гражданнар жыенең үткәрунең яңа датасын билгеләү муниципаль берәмlek башлыгы тарафыннан башкарыла. Бу очракта гражданнар жыены 3 көннән дә иртәрәк үткәрелмәскә тиеш.

3.5. Гражданнар жыене этаплап уздырылган очракта, гражданнар жыене жыенның аерым этапларында гражданнарың теләсә кайсы килгән очракта да хокуклы, аннан соң барлық уздырылган этаплар йомгаклары буенча тавышларны санап, ягъни мондый жыен бердәм булып кала.

3.6. Гражданнар жыене тавыш бирү ачык яисә яшерен булырга мөмкин. Тавыш бирү формасы турындагы карап жыен белән кабул ителә.

3.7. Гражданнар жыене тавыш бирүне өчен теркәлгән гражданга яшерен тавыш бирүне уздырганда тавыш бирү өчен бюллетең (7 нче күшымта) бирелә .

3.8. Гражданнар жыене тавыш бирүне өчен теркәлгән гражданга яшерен тавыш бирү юлы белән сайланган башка зат рәислек итә ала. Рәислек итүче кандидатураларын гражданнар жыене тавыш бирүне өчен тәкъдим итәргә хокуклы.

3.9. Гражданнар жыене Сәркатипне һәм хисап комиссиясен сайлый. Хисап комиссиясе әгъзалары саны кимендә оч кеше була алмый.

Хисап комиссиясенә рәислек итүче керә алмый.

Хисап комиссиясе:

- 1) халык жыене килгән халыкның теркәлүе, кирәк булган очракта, аларның халык жыене тавыш бирүне өчен тәкъдим итәргә;
- 2) Халык жыене тавыш бирүне өчен тәкъдим итәргә;

- 3) тавыш бирү мәсьәләләре буенча аңлатмалар бирә;
- 4) тавышларны саный һәм тавыш бирүгә йомгак ясый (гражданнар жыенын этапларын үткәрудән тыш));
- 5) тавыш бирү нәтижәләре турында беркетмә төзи (гражданнар жыенын нәтижәләре буенча);
- 6) рәислеккә тавыш бирү нәтижәләре белән материаллар (беркетмә, жыенда катнашучы гражданнар исемлеге) тапшыра.

3.10. Гражданнар Жыенның көн тәртибенә өстәмә мәсьәләләр рәислек итүче, муниципаль берәмлек башлыгы, гражданнар жыеннида катнашу хокукуна ия гражданнар тарафыннан кертелә ала. Көн тәртибенә чакырылып инициаторлары тарафыннан кертелгән сораулар мәжбүри рәвештә кертелә. Күрсәтелгән мәсьәләләр беренче чиратта карала. Халық жыенның көн тәртибенә өстәмә мәсьәләләрне керту турында карап, әгәр аның өчен жыенда катнашкан гражданнарның яртысыннан да ким булмаган өлеше тавыш бирсә, кабул ителгән дип санала.

3.11. Гражданнар жыеннида муниципаль берәмлек башлыгы яисә ачык тавыш бирү юлы белән сайланган башка зат рәислек итә ала. Рәислек итүче кандидатураларын гражданнар жыеннида катнашучылар тәкъдим итәргә хокуклы.

3.12. Гражданнарның этаплап жыеннида тавыш бирү ачык яисә ябык (яшерен) булырга мөмкин.

Тавыш бирү формасы турында карап гражданнар жыенын этапында кабул ителә.

3.13. Гражданнар жыенни уздыру этапларының һәркайсында этаплап жыен уздырганда хисап комиссиясе арасыннан гражданнарның ачык тавыш бирү нәтижәләре буенча Хисап комиссиясенең бер әгъзасы сайланы, алар кворумны һәм йомгаклау тавышларын санаганда комиссия составында эшләячәк.

3.14. Жыенда рәислек итүче тарафыннан ачыла. Гражданнар жыеннида рәислек итүче гражданнар жыенни үткәрүне оештыра, тәртипне хуплый, хисап комиссиясе эшен координацияли, фикер алышына торган мәсьәләләр буенча чыгыш ясау өчен сүз бирә, тавыш бирүнең билгеләнгән тәртибен тәэммин итә.

3.15. Гражданнар жыеннида сәркәтип тарафыннан беркетмә алыш барыла, анда күрсәтелә: халық жыенни үткәрү датасы, вакыты һәм урыны, торак пунктта яшәүче гражданнарның гомуми саны, сайлау хокукуна ия гражданнар саны, катнашучылар саны, көн тәртибе, чыгышларның кыскача эчтәлеге, карала торган мәсьәләләр буенча тавыш биргән гражданнар саны (8 нче күшымта).

3.16. Халық жыенни этаплап уздырганда гражданнар Жыенның һәр этапында беркетмәләр (9,10 нчы күшымталар) алыш барыла, алар алга таба

гражданнар Жыенның уздырылган этаплары йомгаклары буенча жыенның бер йомгаклау беркетмәсенә (11 нче күшымта), шулай ук хисап комиссиясе беркетмәләренә (12,13 нче күшымталар) тутырыла, алар шулай ук гражданнар Жыенның һәр этапында тавышларны санау нәтижәләре буенча Хисап комиссиясенең бер йомгаклау беркетмәсенә (14 нче номерлы беркетмә) тутырыла.

3.17. Гражданнар Жыенның йомгаклау беркетмәсендә гражданнар жыены этапларының датасы, урыны һәм вакыты, көн тәртибе, гражданнар жыены этапларында катнашкан гражданнарың гомуми саны турында белешмәләр, гражданнар жыены этаплары нәтижәләре буенча тавыш бирүнең йомгаклау нәтижәләре бар. Йомгаклау беркетмәсе жирлек башлыгы кул күя торган гражданнар жыены каарын рәсмиләштерү өчен нигез булып тора.

3.18. Беркетмәгә жыенда рәислек итүче зат, жыен секретаре кул күя һәм муниципаль берәмлек башлыгына тапшырыла. Беркетмәгә жыенда теркәлгән катнашучылар исемлеге теркәлә.

3.19. Гражданнар Жыенның уздырылган этаплары йомгаклары буенча Хисап комиссиясенең йомгаклау беркетмәсендә гражданнар жыены этапларын үткәрү датасы, урыны һәм вакыты, көн тәртибе, үткәрелгән этаплар саны, халық жыеннарының үткәрелгән этаплары буенча хисап комиссиясе беркетмәләре саны, жыенны уздыру өчен билгеләнгән территориядә яшәүче гражданнарың гомуми саны, жыен эшендә катнашкан гражданнарың гомуми саны, жыен эшендә катнашкан гражданнарың гомуми саны, алар өчен бирелгән тавышларның гомуми саны, аңа каршы тавышларның гомуми саны.

3.20. Йомгаклау беркетмәсенә хисап комиссиясе рәисе һәм хисап комиссиясе әгъзалары кул күя һәм муниципаль берәмлек башлыгына тапшырыла.

4. Халық жыены каарлары

4.1. Гражданнар жыены каары кабул ителгән дип санала, әгәр аның өчен тавыш бирсәләр жыенда катнашучыларның яртысыннан артығы, сайлау хокукуна ия булган.

4.2. Жыенда кабул ителгән каарлар муниципаль хокукий актлар булып тора, муниципаль берәмлек башлыгы тарафыннан имзалана һәм Татарстан Республикасы муниципаль норматив хокукий актлары регистрына кертелергәтиеш.

4.3. Жирле үзидарә органнары һәм жирле үзидарәнең вазыйфаи затлары гражданнар жыенниң кабул ителгән каарларның жирлек уставы белән билгеләнгән вәкаләтләрне чикләү нигезендә үтәлешен тәэммин итәләр.

4.4. Жыенда кабул ителгэн карап жыенда башка карап кабул итү юлы белән юкка чыгарылырга яки үзгәртелергә мөмкин яки суд тәртибендә гамәлдә түгел дип танылырга мөмкин.

4.5. Гражданнар жыенында кабул ителгэн каарлар рәсми бастырып чыгарылырга (халыкка игълан ителергә) тиеш һәм муниципаль хокукий актлар таләпләре нигезендә рәсмиләштерелә.

4.6. Әгәр торак пунктта яшәүчеләрне турыдан-туры ихтыярый белдерү юлы белән кабул ителгэн каарны гамәлгә ашыру өчен өстәмә рәвештә муниципаль хокукий акт кабул итү (бастырып чыгару), күрсәтелгэн актны кабул итү (бастырып чыгару) компетенциясенә керә торган җирле үзидарә органы яисә җирле үзидарәнең вазыйфаи заты гражданнар жыенында кабул ителгэн карап үз көченә кергән көннән соң 15 көн эчендә тиешле муниципаль хокукий актны әзерләү һәм (яисә) кабул итү вакытын билгеләргә тиеш. Күрсәтелгән срок өч айдан да артмаска тиеш.

Гражданнар жыенны каарларын үтәү

4.7. Жыенда кабул ителгэн каарлар торак пункт территориясендә мәжбүри үтәлергә тиеш һәм нинди дә булса дәүләт хакимиите органнары, аларның вазыйфаи затлары яисә җирле үзидарә органнары тарафыннан раслауга мохтаж түгел.

4.8. Жыенда кабул ителгэн каарларның үтәлмәве закон нигезендә жаваплылыкка тартыла.